

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 27.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 8. juli 1939.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævsavonarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

13. árg.

Trolfiskur - sluppfiskur.

Skulu teir føroysku trolararnir selja fiskin í Petsamo?

Hvat skulu sluppfiskararnir gera, um trolfiskurin troðkar ein part av sluppfiskinum av teim góðu marknaðinum.

Nú hevur verið talað og skrivað so nógv aftur og fram um hina nýggju fiskasølulógina, men enn tykist einki at vilja fjarda av.

Eitt av teim bløðum, ið mest sinnisrort er inn á hesa nýggju lógina, er Norðuroya blaðið »Norðlýsið».

Seinasta leygardag hevur blaðið eina grein, sum tað nevnur »Landing í Petsamo». Í hesi grein verður málið um landing uttanfyri Føroyar víðgjort eins og tað var sjálvsagt, at eingin annar vegur var at gingið fyri at halda trolararnar gangandi, aftaná at lógin um fiskasøluna kom í gildi.

Tað setti óivað ein hvøkk í flestar Føroyingar at hoyra, at teir føroysku trolararnir skuldu landa fisk sín uttanfyri Føroyar, og mangur maður spurdi, um hetta var neyðugt, ella tað einans mundi vera eitt lið í »propagandanum» móti lógin.

Tá menn troðkaðu á at fáa fleiri trolarar, var ministerið ógviliga varið. Tað helt tað fara at vera ógjørligt at fáa selt stórt meiri fisk enn vanligt var á teim bestu marknaðinum. Men summir av teim, ið trolararnar vildu hava, fýrðu ikki fyri at halda trolararnar vera tey best egnuðu forni at innarbeiða nýggjar marknaðir við. Aðrir roknaðu ikki við so høgum prisi fyri trolfiskin sum fyri snorisfiskin, talið 25 øyr. fyri kg var einaferð frammí, og tað varð hildið nógv nógvi fyri hann.

Trolararnir hava longu í ár fingið nakað væl av fiski sínum inn á marknaðarnar, ið besta prísinn gevur, og tað skuldi kunna hjálpt væl uppá ársúrtekuna, um teir so noyddust at selt meginpartin av tí, teir her eftir veida, á teim sokallaðu »sekunderu» marknaðinum.

Onnur lond eru noydd til at selja sín fisk næstan einans á hesum ringaru marknaðinum,

har tey fáa o. u. ein triðjung legri prís, enn Føroyingar fáa á Spania- og Italiamarknaðinum. Tey hava enn stórra trupulleikar at dragast við, enn vit Føroyingar, ið tá hava fingið hesi nýggju forni væl biligari enn hinir.

Tá okkara trolararar fyri ein part fáa selt fisk sín til hin hægri prís, skuldi hetta verið ein reiðiliga munagóð hjálp. Ið hvussu er tykist tað okkum so lógið, at trolarareiðararnir heldur vilja selja í fremmandum landi enn í Føroyum, tá tað væl kann vera, at teir kortini fáa meginpartin av veiðuni inn á teir hægri betalandi marknaðirnar. Hin nýggja sölulógin er einans ein tryggjan, ið gevur sluppfiskinum fyrsta rættin. Hon avskurðir ikki trolfiskin heilt frá hesum marknaðinum.

Óg hvat prís fær so hin føroyski trolfiskurin í Petsamo? Fær hann betur prís har, enn um hann verður landaður til teir »sekunderu» marknaðirnar heima í Føroyum? Fær hann ikki tað, so hava trolarareiðararnir gjørt Føroyum eina vana gerð, if sum »Norðlýsið» sigur, kann tað væl henda, at hann verður seldur á hinum ítalska marknaðinum.

Spurningurin er tí: er tað álvara, tá trolarareiðararnir siga seg at vilja selja í Petsamo, ella er tað einans eitt lið í mótstøðuni móti lógin.

At blaðið fær seg til at nevna slíkt sum tað, at solan í Petsamo vil víðføra, at alt umvælingararbeiði við trolararnir samstundis má verða gjørt í Petsamo, og Føroyingar soleiðis eisini koma at missa tað! Tað hevur ikki víst seg sum allir trolarareiðararnir hava verið so glaðir fyri at gera arbeiði her heima; tá at summir hava víst vilja til at lata gera alt arbeiði, ið gerast kann, í Føroyum.

Men at tala um umvælingararbeiðið er eitt. Eitt annað er,

hvat av teim monnum verður, sum kanska verða gjørdararbeiðsleysir, um trolararnir skúgva ein part av veiðu teirra út av teim best betalandi marknaðinum.

Tað, sum fyrst og fremst ræður um, er, at menn læra seg at skilja tað, ið landinum kann verða til gagn, og at seta landsins gagn fram um egnan vinning.

viðurskiftum, teir dagliga hava havt at stríðst við.

Tá Sudurstreymoyar Javnaðarfelag fyri nøkrum árum síðani av nýggjum reisti spurningin um bygging av fiskarhavn á Vestaruvág og skipasmíðju í Hornabø, tók Havnar býráð sakina ógviliga kaldliga. Vit skulu ikki siga, at teir blakaðu hana í pappírskurvina; men so fekk hon loyvi at liggja á eini-hverji byll í langa tíð. Hevði tá býráðið farið undir málið í álvara, so var neyvan nakað at ivast í, at vit í dag høvdu havt eina góða havn og stórar møguleikar fyri eini økjandi sjódrift.

Skipasmíðjumálið tóku aðrir menn upp — og vit megi siga, at tá stillaði býráðið seg reiðiliga hampuligt til hetta mál. Hetta skulu vit tó ikki koma nærri inn á í hesum viðfáningi — hovuðssakin er tó, at býurin fekk skipasmíðjuna.

Men okkara áheitan á býráðið viðvíkjandi havnargerð fyri vestan var ikki hin einasta, ið varð send býráðinum. Minnst vit rætt, so hevur eisini Chr. Holm-Jacobsen verið í sama báti. Eisini hann hevur heitt á býráðið um útbyggjan av Vestaruvág. Væi hevur littið háv verið av hesi áheitan, og ógviliga kvírr hevur »vinnuflokksbasunin» verið hesum viðvíkjandi — men ein má tó hava loyvi at trúgva, at maðurin stendur við tað, hann skrivaði, og at tað varð skrivað út frá eini trongd til at gera nakað fyri býin — tað er jú spell, um menn skulu noyðast at leggja síni virkir aðrastaðni, tí at havnarviðurskiptini í Havn ikki eru hóskandi.

Mong eru tey, ið við ansni varnast eftir, hvat Havnar býráð ger við havnarspurningin — hin mest umráðandi spurningin fyri býin. Hvør einstakur limur av Havnar býráð má vita, at í hesum færi hvíður ein stór ábyrgd á herðum hansara.

Kontorlærling

soges til Tiltræðelse 1. August. Haandskrevet Ansøgning med Afskrift af Eksamenbevis og eventuelle Anbefalinger bedes indsendt til

Andelselskabet
Føroya Fiskaexport.

Takið korn heim.

Krigssvandi er nú aftur. Vendið tykkum skjótast til loftings-skrivstovuna og keypið korn og fáið tað heim.

Landsnevndin.

Havnargerð í Havn.

Nú taka vinnulívsins menn undir við okkum í kravinum um útbyggjan av Vestaruvág til fiskaríhavn.

Býráðið má gera sær greitt, at tann avgerð, tað tekur í havnarmálinum, verður at gagna ella tarna vinnulívslikindunum gjøgnum langar tíðir, alt eftir hvørja avgerð, teir taka - tí má tað vera ógviliga ansið.

Vit sogdu nakað herfyri frá hini miseyðnaðu adressuni, ið varð send býráðinum viðvíkjandi longjan av kaiuni við Eystaruvág. At vit nevna hana miseyðnaða er tí, at hon ikki var ment at samla meir enn eitt heilt litti minnitil av Havnar íbúgvum um hetta kravið, ið annars má sigast at hava verið óføra hvass framselt av forsprákarunum.

Men vit ikki einans umtalaðu hesa adressu, vit ráddu eisini fólk frá at skriva á hana; tí vit vóru greiðir yvir, at væl var fólk yvirhøvar fort fyri at siggja at plásstrol var við kaiuna í Havn; men neyvan vóru tey øll greið yvir, hvussu ræðuligar fylgjur tað kundi koma at hava fyri býin, um kommunan kom at standa so heft peningaliga, at ongur vónir vóru fyri bygging av fiskaríhavn á Vestaruvág, hvat annars mátti verið tað mál, kommunan setti sær, um hon ætlaði býnum nakra framtíð.

Óg fólk skiltu hesa áheitan okkara. Óll tann ósing, ið var tá og verið hevði frammanundan, fyri at fáa kaiuna við Eystaruvág vongda fram fyri alt annað, beit ikki á Havnarfólki. Tey sóu vansan og gjørdust ansin. Einans eitt av liggju menniskjum yvir 20 ár legði navn til adressuna. Óg vit kunnu væl siga tað her: summir av hesum monnum hava eftirsíðani sagt, at teir vildu ikki havt gjørt tað,

um teir vóru greiðir yvir, hvat tað veruliga gall.

Vit vóna, at Havnar býráð tekur adressuna fyri tað, hon er: eitt stórt einki! og fer undir at útvega býnum eina tryggja fiskaríhavn.

Gleðiligt er at frætta, at menn, ið standa fyri virkjum, ið veruliga hava nakran týðning fyri Havnina, nú eru farnir at taka undir við okkum í stríðinum um havnargerð.

Tað frættist um dagarnar, at býráðið hevði fingið sendandi bræv við áheitan um útbyggjan av Vestaruvág. Teir, ið sent hava brævið, eru: Thorshavn Mælkeforsyning & Margarinefabrik, Is & Konserver, V. Lützen, Z. Heinesen, Chr. Christensen og Tórshavnar Skipasmíðja.

Hesir menn, sum í brævinum siga seg at rokna við tilsamans at lata út í arbeiðslønnum o. u. 400.000 kr. árliga, halda eisini, eins og vit so mangan hava sagt, at uttan útbyggjan av Vestaruvág til tryggja fiskaríhavn eigur býurin ongur framtíðar vónir.

Ein slík áheitan mátti havt stóran týðning, ja verið avgerandi fyri tað støðu, býráðið tekur; tí tá menn, ið sjálvir standa á odda fyri stórvirkjum í býnum, leggja seg so munandi út í ójavnari um havnargerðina, so kann tað einans vera orsakað av teim royndum, teir hava gjørt undir teim ólagligu arbeiðs-